

Alustava tilinpäätös 2018

Helsinki

Sisältö

4	Tulos- ja rahoituslaskelma
8	Väestö 2018
10	Henkilöstö 2018
12	Asuntorakentaminen 2018
14	Käyttötalous
15	Keskushallinto
16	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
17	Kaupunkiympäristön toimiala
18	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
19	Sosiaali- ja terveystoimiala
20	Investoinnit
22	Taulukot
26	Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mittarit ja indikaattorit 4. kvartaalilla 2018

Julkaisija	Helsingin kaupunginkanslia
Nimike	Alustava tilinpäätös 2018
Sarja	Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2019:4 ISBN 978-952-331-541-9 (painettu julkaisu) ISBN 978-952-331-542-6 (verkkajulkaisu) ISSN-L 2242-4504 ISSN 2242-4504 (painettu julkaisu) ISSN 2323-8135 (verkkajulkaisu)
Toimittaja	Riikka Henriksson
Taitto	Katri Lehtonen
Jakelu	Anne Alanko, puh. (09) 310 36271, anne.alanko@hel.fi

Tulos- ja rahoitus- laskelma

Alustavan tilinpäätöksen 2018 mukaan kaupungin tilikauden tulos on 389,0 miljoonaa euroa ollen 202 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Vuoden 2017 tulos oli 483,1 miljoonaa euroa ja vuoden 2016 tulos 470,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 tulos mahdollistui, kun toimintakate toteutui talousarviota parempana (84 miljoonaa euroa) ja vero- sekä valtionosuustulot kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän (106 miljoonaa euroa). Myös korkomenot olivat talousarviota pienemmät (12 miljoonaa euroa).

Kaupungin kokonaismenot alittivat talousarvion 38 miljoonaa euroa johtuen pääasiassa eräiden keskitetyt varattujen määrärahojen alittumisesta (mm. keskitetyt tietotekniikkamenot sekä henkilöstömenojen jaksotusmuutokset) sekä vaalien kustannusten toteutumisesta talousarviossa ennakoitua matalampina (ei maakuntavaaleja 2018 ja vain yksi kierros presidentinvaaleja).

Verotulot toteutuivat 84 miljoonaa euroa talousarviota korkeampina ja vuoteen 2017 verrattuna verotuloja kertyi 1,1 prosenttia enemmän. Valtionosuustilitykset laskivat verrattuna edelliseen vuoteen 23 miljoonaa euroa. Tämä huomioiden verorahoitus kasvoi vuonna 2018 edelliseen vuoteen nähden vain noin 13 miljoonaa euroa eli 0,4 %.

Kunnallisveron tuotto Helsingissä vuonna 2018 oli 2 580,6 miljoonaa euroa eli 50,6 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Kunnallisverotilitys on noin 15 miljoonaa euroa heikompi (-0,6 %) kuin vuonna 2017. Valtakunnallisesti kehitys oli Helsinkiä heikompa (-0,8 % verrattuna edelliseen vuoteen), vaikka Helsinki alensi kunnallisveroprosenttia -0,5 %-yksikköä. Helsingin ansiotuloveropohja on kasvanut viime vuosina paremmin kuin maassa keskimäärin. Kunnallisverotilitysten lasku johtui pääosin kilpailukykykysymyksestä ja sen aiheuttamista vaikutuksista

vuoden 2018 tilityksiin. Lisäksi valtion pääomatuloverot nousivat ripeästi mikä osaltaan heikensi tilitysten oikaisuerien kautta kunnallisverotulokasvua edellisestä vuodesta ja jätti 2018 tilityksen vuoden 2017 tasoa heikommaksi.

Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2018 muodostui 575 milj. euroa eli 35 milj. euroa talousarviota enemmän ja 46 milj. euroa (8,7 %) edellistä vuotta enemmän. Yhteisöveron tilitykset vuonna 2018 olivat valtakunnallisesti -0,6 % heikommat edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2018 ennakkoverot olivat nousussa 11 % myönteisen talouskehityksen ansiosta, mutta edelliselle vuodelle ajoittui korkeita poikkeavia tilityksiä, joiden takia ennakkoverojen myönteisestä kasvusta huolimatta jäi yhteisöveron kasvu vuodesta 2017 valtakunnallisesti jopa negatiiviseksi. Helsingin kuntakohtainen jako-osuus nousi vuoden 2017 noin 29,1 % tasosta vuodelle 2018 noin 31,6 % tasolle. Nousu liittyy vuoden 2016 verotuksen valmistumiseen marraskuussa 2017 eli se ei ollut talousarviota 2018 valmisteltaessa tiedossa. Kuntakohtaisen jako-osuuden nousun myötä on Helsingin yhteisöverojen kasvu valtakunnallista parempi.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2018 toteutui 261,3 milj. euroa, joka oli lähes talousarvion mukainen ja 4,6 milj. euroa (1,8 %) edellistä vuotta enemmän.

Valtionosuustilitykset olivat 197,3 miljoonaa euroa ja ne laskivat hieman alle 23 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna kilpailukykykysymykseen liittyvien leikkausten seurauksena sekä verotulopohjan eroihin liittyvän valtionosuuksien tasauksen kasvun kautta.

Vuosikate 755 miljoonaa euroa toteutui 209 miljoonaa euroa talousarviota korkeampina, mutta selvästi edellisvuotta heikompana (838 miljoonaa euroa vuonna 2017)

Kaupungin investointien toteuma vuonna 2018 oli liikelaitosten investoinnit (pääosin HKL-liikelaikoksen joukkoliikenneinvestointeja) huomioiden 625 miljoonaa euroa eli jokseenkin edellisen vuoden tasolla (621 miljoonaa vuonna 2017).

Maanmyyntituloja kertyi talousarviossa ennakoitua 100 miljoonaa euroa enemmän, yhteensä 123 miljoonaa euroa (toteuma 143 miljoonaa euroa vuonna 2017)

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 146 miljoonaa euroa positiivisena. Tämä keskeinen kaupungin talouden tilannetta kuvaava tunnusluku toteutui heikompana kuin edellisessä vuonna (245 miljoonaa euroa 2017).

Uusia pitkäaikaisia talousarviolainoja ei nostettu. Kaupungin lainakanta aleni 1 100 miljoonaan euroon (sisältäen HKL:n rahalaitoslainat), pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 106 miljoonaa euroa. Lainakannan 106 miljoonan euron lyhennykset rahoitettiin ylijäämäisestä toiminnan ja investointien rahavirrasta.

Tuloslaskelma

Milj. euroa	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TP-ennuste 2018	Erotus TA/ennuste	3. ennuste 2018	Ennusteen muutos
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	328	361	359	-2	351	8
Maksutulot	229	207	227	20	218	9
Tuet ja avustukset	49	48	45	-3	41	4
Vuokratulot	363	389	367	-22	375	-8
Muut toimintatulot	211	151	163	12	161	2
Toimintatulot yhteensä	1 180	1 156	1 158	2	1 146	12
Valmistus omaan käyttöön	135	119	163	44	134	29
Yhteensä	1 315	1 275	1 321	46	1 280	41
TOIMINTAMENOT						
Palkat	-1 354	-1 409	-1 372	36	-1 368	-5
Henkilösivumeno	-401	-411	-389	21	-396	7
Palvelujen ostot	-1 703	-1 740	-1 773	-33	-1 800	27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-192	-196	-207	-11	-205	-2
Avustukset	-312	-328	-310	18	-311	1
Vuokrat	-197	-229	-223	6	-225	2
Muut menot	-17	-19	-18	1	-16	-2
Toimintamenot	-4 175	-4 331	-4 293	38	-4 321	28
Toimintakate	-2 860	-3 056	-2 972	84	-3 041	68
Verotulot	3 381	3 333	3 417	84	3 443	-26
Valtionosuudet	220	175	197	22	196	1
Yhteensä	3 601	3 508	3 614	106	3 639	-25
RAHOITUSTULOT JA -MENOT						
Korkotulot	80	80	78	-2	78	-0
Muut rahoitustulot	36	45	52	7	52	1
Korkomenot	-18	-29	-17	12	-17	0
Muut rahoitusmenot	-1	-2	-1	1	-1	-0
Yhteensä	97	94	113	19	112	1
Vuosikate	838	546	755	209	710	45
Poistot	-355	-358	-347	12	-353	7
Satunnaiset erät			-19	-19	-19	0
Tilikauden tulos	483	187	389	202	338	51
Poistoeron muutos	4	3	-1	-4	3	-4
Varausten muutos	-4	-3	1	4	-4	5
Rahastojen muutos	-2	8	20	12	18	3
Yhteensä	-2	8	20	12	17	3
Tilikauden yli-/alijäämä	481	195	409	214	354	55

Rahoituslaskelma

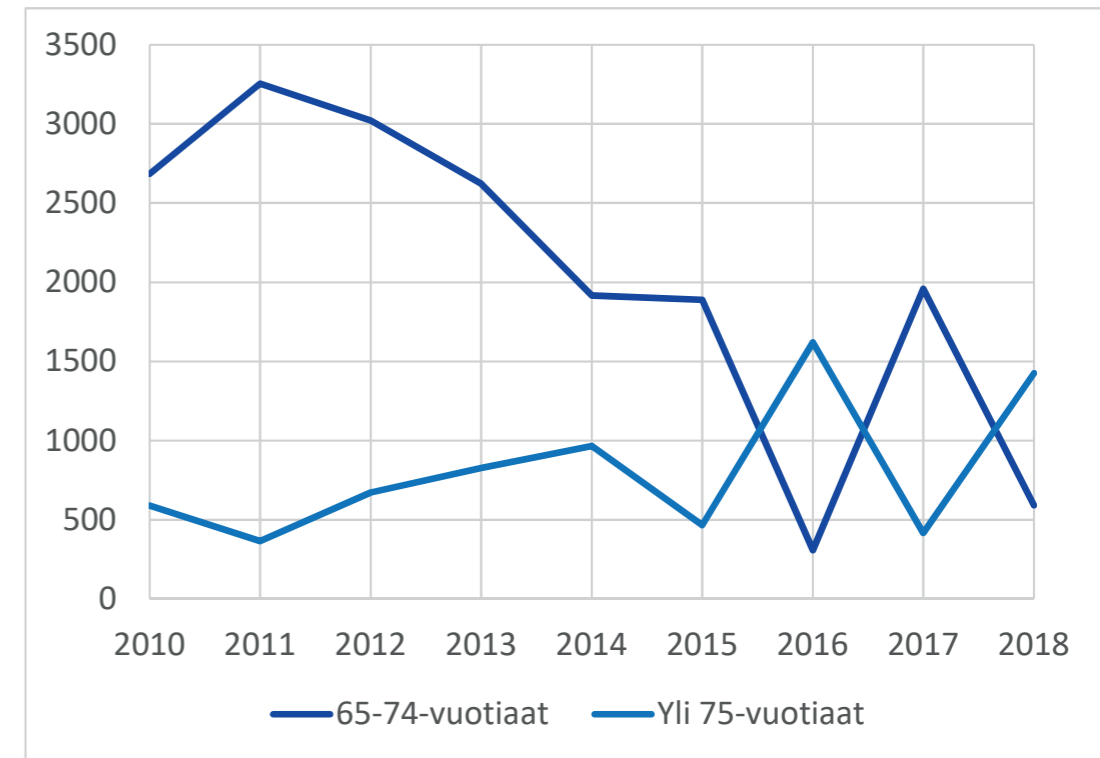
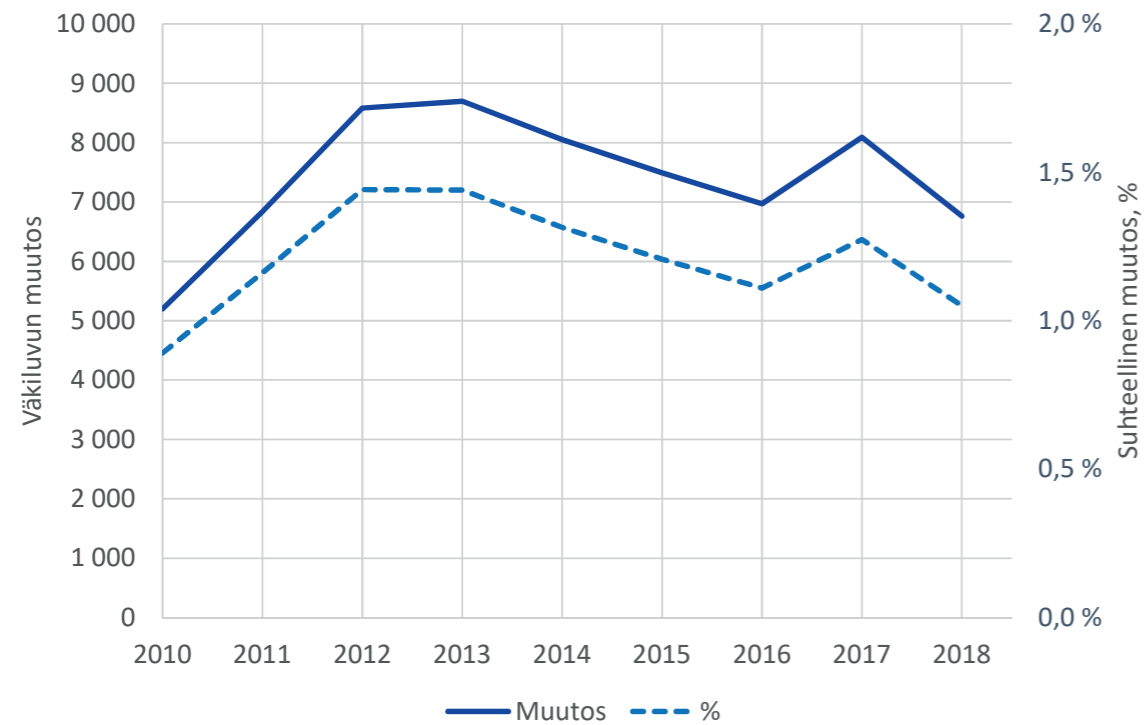
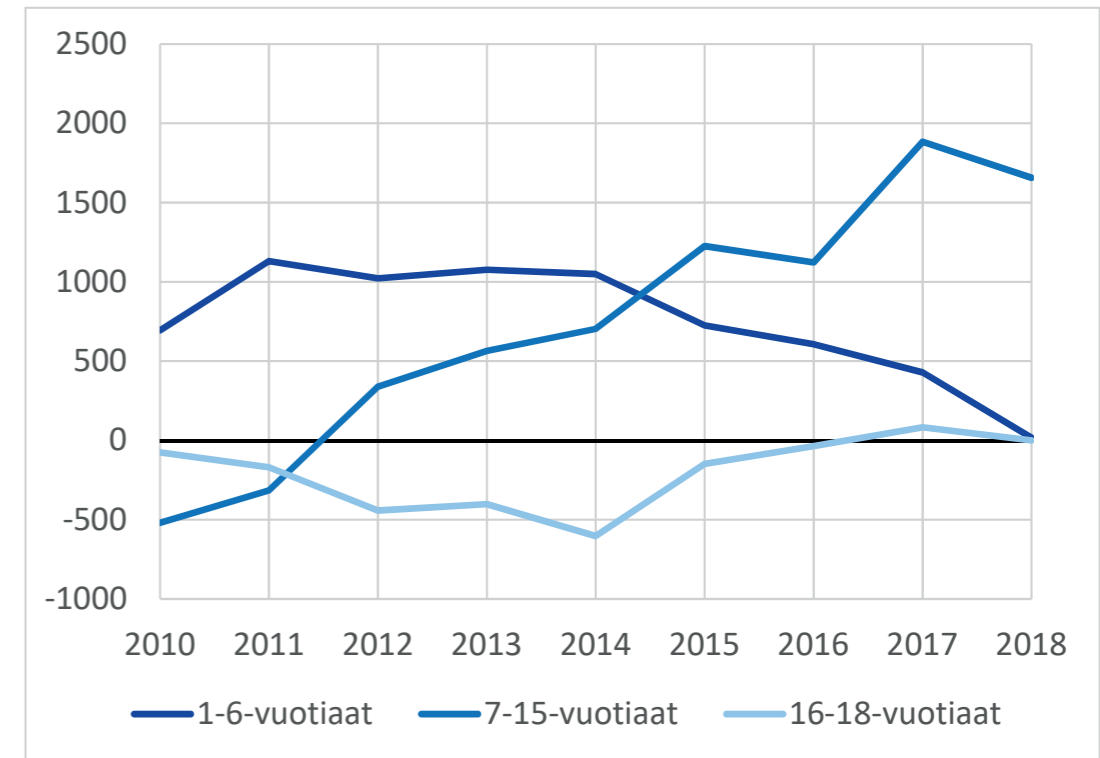
Milj. euroa	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TP-ennuste 2018	Erotus TA/ennuste	3. ennuste 2018	Ennusteen muutos
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	838	546	755	209	710	45
Satunnaiset erät			-19	-19	-19	0
Tulorahoituksen korjauserät	-174	-109	-107	2	-116	9
Toiminnan rahavirta						
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-621	-753	-625	128	-692	67
Rahoitusosuudet	10	19	12	-7	18	-6
Pysyvien vastaavien investoinnin rahavirta	193	124	137	13	140	-3
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	245	-174	153	327	40	113
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-12	-105	-120	-15	-149	29
Antolainasaamisten vähennykset	69	70	70	-0	63	7
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	135		-135	-3	3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-165	-120	-106	14	-107	1
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	60	29	-70	-99	26	-96
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-48	10	-226	-236	-170	-56
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	197	-164	-73	91	-129	56

Väestö 2018

Vuonna 2018 tapahtunut väestömuutos on arvioitu ennakkotietojen ja muiden lähteiden perusteella. Väestö kasvoi noin 6 500 asukkaalla. Väestömuutoksissa huomioidaan syntyneet, kuolleet ja muuttoliike. Vuodenvaihteen 2018/2019 väkiluvun arvioidaan olevan siten 649 800.

Kieliryhmittäin tarkasteltuna suomenkielisen väestön määrä kasvoi noin 1 500 henkeä, ruotsinkielisen 230 henkeä ja vieraskielisten noin 4 800 henkeä.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna 1–6-vuotiaiden määrä pysyi edellisen vuoden tasolla. 7–15-vuotiaiden määrä kasvoi noin 1 650 ja 16–18-vuotiaiden määrä pysyi ennallaan. 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi 2 000 asukkaalla.

Kuva 1. Väkiluvun muutos 2010–2017 ja ennako 2018.

Kuva 2. 0–18-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden väestömuutos 2010–2017 ja ennako 2018.

Henkilöstö 2018

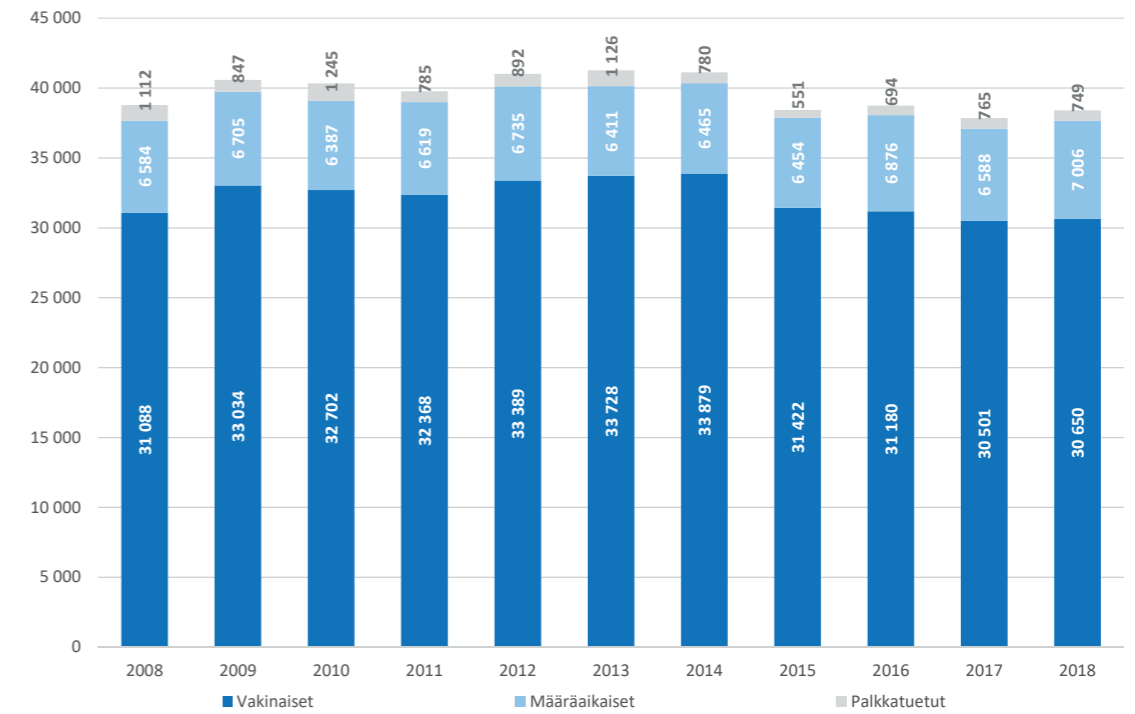
Joulukuun 2018 lopussa kaupungin palveluksessa oli 37 656 päätoimista henkilöä (ilman työllistettyjä), joista noin neljäviidesosaa vakinaisia ja noin viidennes määräaikaista. Vuonna 2018 kaupungin työntekijöiden määrä kasvoi 567 henkilöllä (1,5 %) verrattuna edellisen vuoden loppuun (31.12.2017).

Henkilöstömäärän kasvu selittyy pääosin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärän kasvulla (506 hlöä), joka johtuu väestönkasvun myötä kasvaneista asiakkasmäärästä, opiskelijapaikkamäärien kasvusta sekä varhaiskasvatukseen päivittäisestä neljän tunnin maksuttomuudesta viiden vuoden iästä alkaen. Kaupunkiympäristön toimialalla henkilöstömäärä on saatu lähemmäksi tavoitetasoa vakanssien täyttöasteen parannuttua. Pelastuslaitoksen henkilöstömäärän kasvua selittävät muun muassa laajat pelastajarekrytoinnit. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalla henkilöstömäärä on kasvanut tyhjinä olleiden vakanssien täyttämisen seurauksena, jotka kytkeytyvät kirjastopalvelukokonaisuuden henkilöstöratkaisuihin Oodin toiminnan käynnistymiseen liittyen. Sosiaali- ja terveystoimialalle perustettiin vuonna 2018 kotihoitoon 40 uutta vakanssia, lisäksi toimialalla on tehty hallinto- ja tukipalvelujen mitoituksen mukaisia rekrytointeja. Toimintojen siirtojen, organisaatiomuutosten ja tehtävien uudelleenjärjestelyjen seurauksena sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstöä siirtyi vuonna 2018 mm. HUS:in neurologian poliklinikalle 94 henkilöä, kaupunginkanslian sovittelutoimintaan 12 henkilöä sekä näiden lisäksi valtiolle ja Kansaneläkelaitokselle.

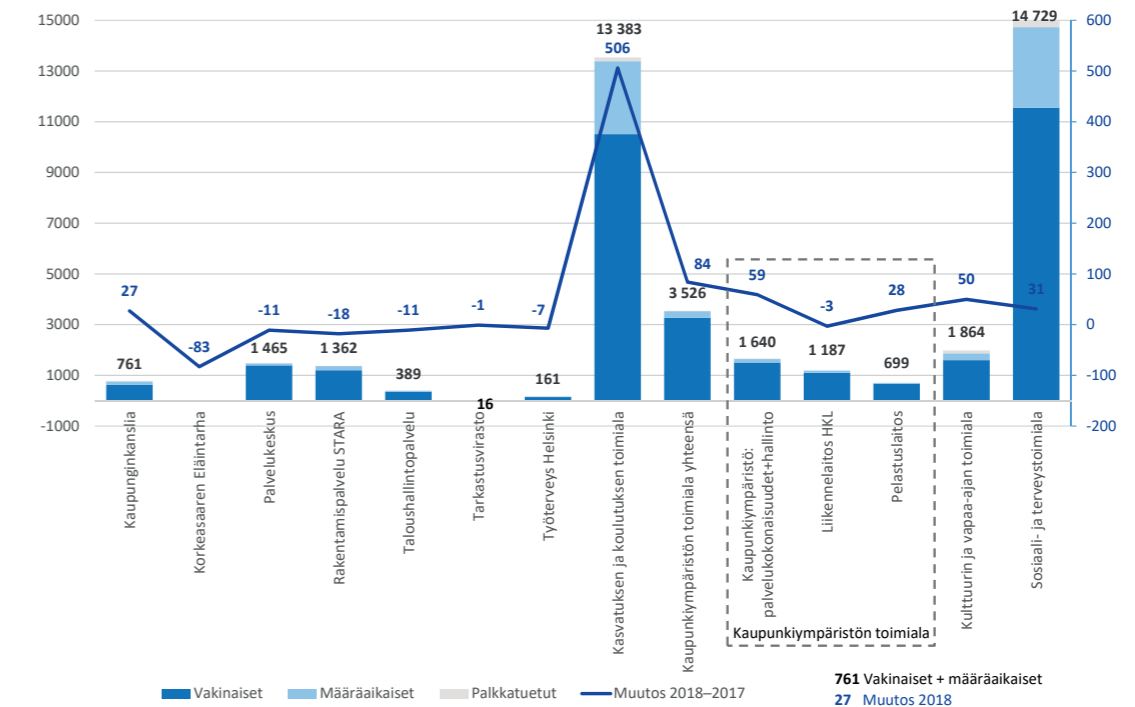
Liikelaitosten henkilöstömäärä on supistunut edelliseen vuoteen verrattuna, syinä muun muassa toimintojen siirrot ja niiden tehostaminen esimerkiksi prosesseja kehittämällä. Työterveys Helsingissä lääkärityövoimaa ostetaan vuokratyövoimana heikon saatavuuden vuoksi. Korkeasaaren eläintarha muuttui säätiöksi 1.1.2018 ja keskushallinnon henkilöstömäärä väheni sen myötä 83 henkeä.

Vuonna 2018 toimialojen, liikelaitosten ja virastojen vakinaisen ja määräaikaisten henkilöstön kokonaispalkkasumma oli noin 1,4 miljardia euroa. Edellisen vuoden loppuun verrattuna summa on 3,4 % korkeampi. Nousua selittävät henkilöstömäärän kasvu, palkkojen yleiskorotukset sekä toimialauudistukseen liittyvät palkkaharmonisoinnit.

Toimialojen hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärälle asetettiin vuonna 2017 tavoitetasot tulisi saavuttaa 1.1.2019 mennessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sekä sosiaali- ja terveystoimialalla tavoitetasojen saavuttaminen tarkoittaa rekrytointeja, jotka jatkuvat 74 vakanssin osalta vuonna 2019. Kaupunkiympäristön ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialojen 37 uudelleensijoitettavasta mitoituksen ylittävästä henkilöstöstä 9 henkilöä oli määräaikaan mennessä uutta työtä vailla, mutta 3 heistä on uudelleensijoituttamassa alkuvuoden 2019 aikana.

Kuva 3. Kaupungin henkilöstömäärän kehitys 2008–2018.

Kuva 4. Toimialojen henkilöstömäärä 2018 ja muutos verrattuna vuoteen 2017.

Asuntorakentaminen 2018

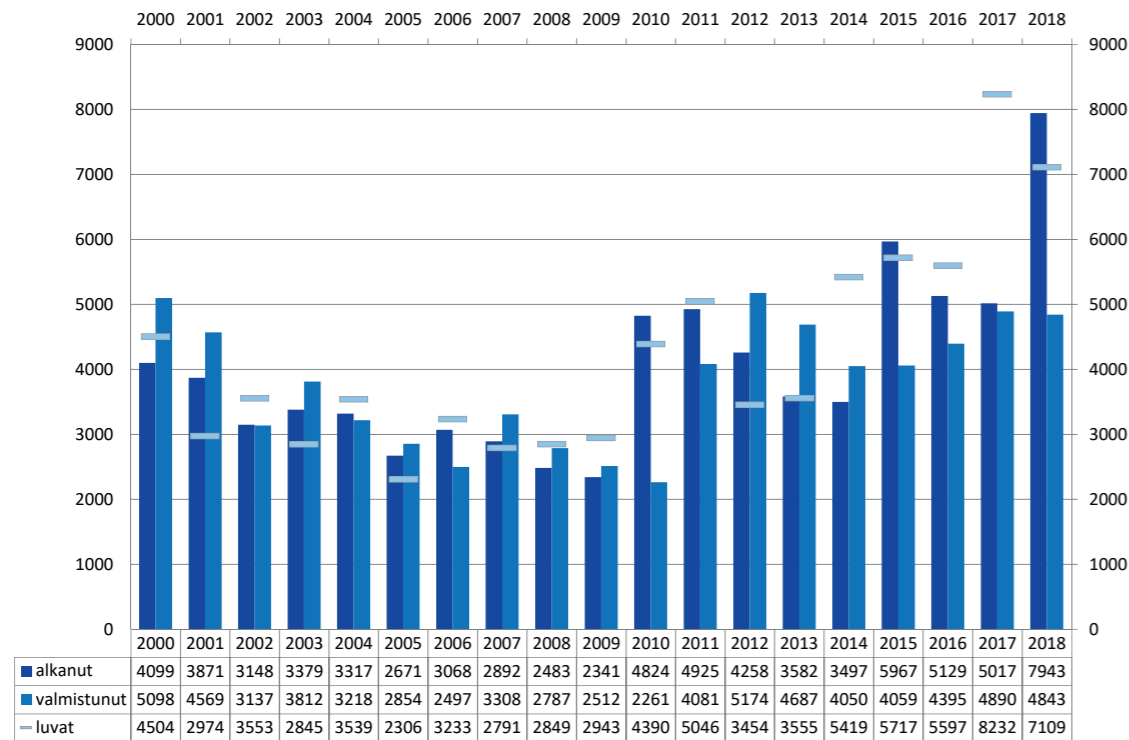
Helsingin asuntotuotanto oli vuonna 2018 ennätysmäisen korkealla tasolla. Vuodenvaihteessa rakenteilla oli 10 032 asuntoa, mikä on merkittävästi suurempi määrä kuin aikaisempina vuosina. Asuntorakentaminen jatkuu vahvana merenranta-alueilla, kuten Kalasatamassa, Länsisatamassa ja Kruunuvuorenrannassa. Muita voimakkaan kasvun alueita ovat Herttoniemi, Kuninkaantammi ja Pasila.

Helsingin tavoitteena vuonna 2018 oli 6 000 asunnon rakentaminen. Voimakkaan kaupungistumisen ja hyvän tontti-, kaava- ja rakentamiskelpoisuustilanteen vuoksi Helsingissä alkoi vuonna 2018 yhteensä 7 943 asunnon rakentaminen.

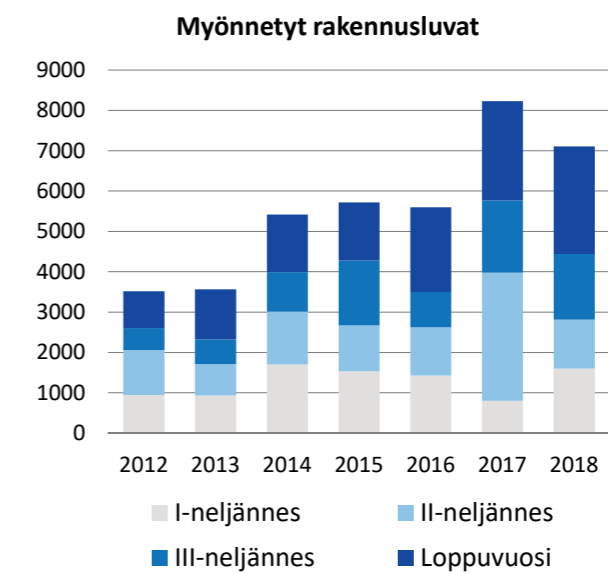
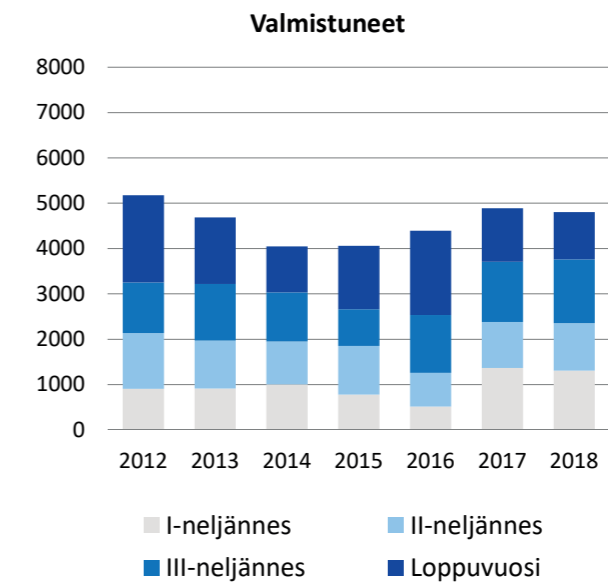
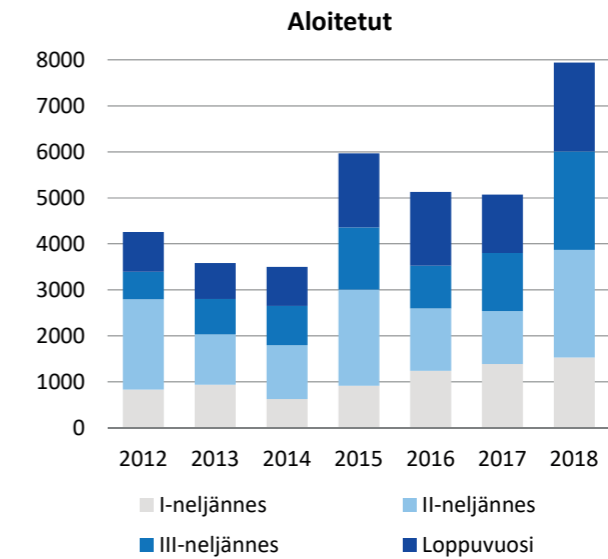
Asuntoja valmistui 4 843. Rakennuslupia myönnettiin yhteensä 7 109 asunnon rakentamiseksi.

Valmistuneista asunnoista 22,0 % (1 066 asuntoa) oli valtion tukemia korkotukiasuntoja, 27,9 % välimuodon asuntoja ja 50,1 % sääntelemätöntä tuotantoa. Välimuodon tuotanto koostui pääosin asumisoikeusasunnoista (715) sekä hitas- ja hintakontrolloiduista asunnoista (589). Sääntelemättömistä asunnoista vuokra-asunnoiksi valmistui 859 ja omistusasunnoiksi 1 567.

Valtaosa valmistuneista asunnoista (86,7 %) rakentui kerrostaloihin. Uudisrakennuksiin valmistuneista kerrostaloasunnoista yhden tai kahden huoneen asuntoja oli 63,1 % ja kaikkien uudisrakennuskerrostalojen huoneistoalan keskiarvo oli 54,8 neliötä. Kaupungin oman tuotannon osuus valmistuneista oli 30,6 % (1 480 asuntoa).

Kuva 5. Aloitetut ja valmistuneet asunnot sekä myönnettyt rakennusluvut Helsingissä 2000–2018.

Kuva 6. Aloitetut ja valmistuneet asunnot sekä myönnettyt rakennusluvut Helsingissä vuosineljänsittäin 2018.

Käyttö- talous

Keskushallinto

Toimialan menot alittavat talousarvion mukaiset määrärahat 39,8 milj. eurolla. Toimialan toiminnoista, vaalien järjestämisen menot, kaupunginkanslian toimintamenot, keskitetysti varattujen tietotekniikan kehittämismäärärahat, jaksotetut henkilöstömenot sekä eräät maksusuudet toteutuvat talousarviota pienempinä.

Keskitettyihin kaupunginhallituksen käyttävissä oleviin määrärahoihin sisältyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen hankkeisiin 12.3.2018 myönnetty 5,0 milj. euron määräraha, joka on päätöksen mukaan jaettu toimialojen käyttöön. Erillismäärärahaa käytettiin vuonna 2018 kaikki kolme toimialaa huomioiden noin 1,7 milj. euroa. ja hankkeet jatkuvat vielä vuonna 2019.

Kaupunginkanslian oman toiminnan sekä keskitetysti varattujen tietotekniikan kehittämismäärärahojen ennakoidaan alittavan käytettävissä olevat määrärahat 15,9 milj. eurolla. Menosäästö syntyy henkilöstömenoista, mikä johtuu suurelta osin avoimista vakansseista sekä palvelujen ostoista. Kaupunginkanslian viidestä sitovasta toiminnallisesta tavoitteesta ei toteutunut hankintakilpailutuksia, joissa ympäristö- ja/tai vastuullisuusnäkökulma on huomioitu koskeva tavoite. Tavoite oli 65 % ja toteuma 62,5 %. Vuonna 2017 toteuma oli 56 %. Vuonna 2018 tavoitetta ei saavutettu, koska vuoden 2018 kilpailusrakenteessa ympäristönäkökulman huomioimisen kannalta haastavien tavaroiden ja palvelujen osuus oli suhteellisen suuri.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttötalouden menot toteutuivat vuonna 2018 lähes talousarvion mukaisesti alittaen määrärahan 1,9 milj. eurolla. Tuloja toimialalla kertyi noin 10,0 milj. euroa talousarviota enemmän. Lisätulot kertyivät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pysyvästi huomiotaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksutuloista. Toimialan momentit vuoden 2018 sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Toimialan keskeisimmät strategiset tavoitteet olivat vuonna 2018 tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, tarjota kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, tarjota aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä tarjota asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä. Tavoitteena oli vähentää koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää toteuttamalla koulutus- ja yhteiskuntatakuu sekä edistämällä työelämään siirtymistä opintojen jälkeen.

Koulutustakuu toteutui Helsingissä, kaikille perusopetuksen päättävillä oli tarjolla jatkokoulutuspaikka. Perusopetuksen opinto-ohjauksen lisäksi keskeisiä toimia koulutustakuun varmistamiseksi olivat Stadin ammattiopiston Bryggan palvelut ml. avoimet opinnot, nuorten työpajat ja kaupungin yhteinen Ohjaamo-toimintamalli.

Kaupunkistrategian 2017-21 toteuttaminen käynnistettiin toimialalla vuonna 2018 aloittamalla englanninkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen

paikkamäärän kaksinkertaistaminen, aloittamalla ensimmäisen vieraan kielen opetus kaikille peruskoulun ensimmäisen luokan oppilaille, laajentamalla Kiinan kielen opiskelua peruskouluissa ja lukioissa, jatkamalla varhaiskasvatuksen kielirikasteista kokeilua sekä laajentamalla perusopetuksen kielirikasteista opetusta ja kielikylpytoimintaa.

Toimialan toteutusvastuulla oleva nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke (Mukana) pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. Vuonna 2018 hankkeen toiminta käynnistyi yhteistyömuotojen luomisella muiden toimialojen ja kumppaneiden kanssa, työpajoissa saatujen ideoiden työstämisellä pilotoitavaksi sekä käynnistämällä indikaattorityö.

Maksuton neljän tunnin varhaiskasvatus alkoi viisivuotiaille elokuussa 2018. Tulokselliseksi todettu toiminta jatkui, kuten avoimen ammattiopiston ja osaamiskeskuksen toiminta, Ohjaamo-toimintamalli sekä monikulttuuristen ohjaajien työ peruskouluissa. Digi-ohjelman loppuunsaattaminen eteni.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatkettiin suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä laajennettiin ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen. Myönteisellä erityiskohtelulla edistetään tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään segregatiokehitystä.

Kaupunki-ympäristön toimiala

Kaupunkirakenne

Kaupunkirakenteen talousarviokohdan käyttötalouden menot toteutuivat 5,0 milj. euroa talousarviota pienempinä johtuen pääosin säästyneistä henkilöstökuluista. Talousarviokohdan tulot ylittivät 18,2 milj. euroa ennakoitua suurempien maanmyyntitulojen ja rakennusvalvonnan tulojen vuoksi.

Neljästä sitovasta toiminnallisesta tavoitteesta 380 000 kerrosneliömetrin asuinrakennusoikeuden luovuttaminen asuntotuotantoon ei toteutunut, luovutettu asuinrakennusoikeus oli noin 313 000 kerrosneliömetriä.

Rakennukset

Rakennukset talousarviokohdan sitova toimintakate alittui 8,7 milj. euroa. Menot toteutuivat 3,3 milj. euroa talousarviota suurempina ja tulot alittivat talousarvion 5,4 milj. eurolla. Menoja kasvattivat ennakoitua suuremmat vuokra- ja vastikemenot, jotka johtuivat muun muassa päiväkotien ja koulujen toteutetuista väistötiloista. Lisäksi lämmityksen ja sähkön oston kustannukset olivat ennakoitua suuremmat. Menoylistä katettiin osin henkilöstömenoista ja palvelujen ostoista syntyneillä säästöillä. Tulojen alittumisen pääsyy on Kätilöopiston vuokrasopimuksen päättymisen. Muita syitä ovat arvioitua pienemmät vuokratuotot sekä tilojen vuokraukseen liittyvän prosessin haasteet ja resurssivaje esimerkiksi asuntojen korjaustoiminnassa. Talousarviokohdan kolme sitovaa toiminnallista tavoitetta toteutui tavoitteiden mukaisesti.

Suurimpia vuoden 2018 yksittäisiä rakennuttamispalveluiden johtamana toteutettavia hankkeita olivat Kruunusiltojen rakentamisen suunnittelu, vuonna 2019 valmistuvat Olympiastadionin peruskorjaus sekä Metropolian Myllypuron Kampus. Toimialan vastuulla olevaa kaupunkiyhteistä strategiahanketta, kiinteistöstrategiaa, valmisteltiin ja se viedään päätettäväksi kevään 2019 aikana.

Asuntotuotanto

Asuntotuotanto -talousarviokohdan toimintakate toteutui talousarvion sitovaa toimintakatetta parempana ja oli 8,3 milj. euroa. Talousarvion mukaiset menot alittuivat 7,4 milj. eurolla ja tulot alittuivat 2,8 milj. euroa. Menoja vähensivät muun muassa ennakoitua alhaisemmat korkomenot. Talousarviokohdan sitova toiminnallinen tavoite 1 500 oman asuntotuotannon asunnon rakentamisen käynnistäminen saavutettiin. HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet (väliotsikko pienellä)

HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti määrärahan alittuessa 0,4 milj. eurolla.

Pelastuslaitos

Talousarviokohdan menot alittuivat noin 0,1 milj. eurolla ja tulot toteutuivat 2,0 milj. euroa talousarviota suurempina. Menojen vähenemisen taustalla ovat noususuhdanteen aiheuttama ylimääräinen henkilöpoistuma ja rekrytointivaikeudet.

Talousarviokohdan kolmesta sitovasta toiminnallisesta tavoitteesta kaksi ei toteutunut. Tavoitteessa onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä omatoimisen varautumisen kehittämiseksi kuntalaisiin sekä alueella toimiviin tahoihin kohdistetaan turvallisuuteen ja onnettomuusriskien hallintaan liittyviä toimenpiteitä turvallisuuspisteiden tavoitemäärästä (8 600 turvallisuuspistettä) jäätin 6 %. Talouden noususuhdanteessa valvontatoiminnasta yksityissektorille siirtyviä resursseja ei kyetä korvaamaan riittävän nopeasti, minkä vuoksi valvontaan on käytettävissä suunniteltua vähemmän työpanosta. Sitova tavoite ensihoidon enintään 8 minuutin tavoittamisviiveestä vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä ei toteutunut. Toteuma oli 68 %. Kasvanut tehtävämäärä lisäsi yksiköiden sidonnaisuutta tehtäviin ja hidasti lähtönopeutta seuraaviin tehtäviin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kulttuuri ja vapaa-aika (talousarviokohta 41001), kulttuurin laitosavustukset (talousarviokohta 41002) ja liikunnan laitosavustukset (talousarviokohta 41003).

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan talousarviokohta 4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika on nettobudjetoitu. Talousarviokohdan toimintakate alittui 130 000 eurolla vuonna 2018. Alitus johtui kesken vuoden toimialalle siirtyneiden sosiaali- ja terveystoimialan neljän vapaaehtoistyön koordinaattorin ja kaupunginkanslian johtavan asiantuntijan palkkakustannuksista. Ko. vakanssien palkkakustannusten määräraha-vaikutukset eivät sisällyneet vuoden 2018 talousarvioon. Talousarviokohdat kulttuurin laitosavustukset sekä liikunnan laitosavustukset toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Toimialalla oli 19 sitovaa toiminnallista tavoitetta vuonna 2018, joista saavutettiin 16. Kirjaston aukiolotuntien määrä, kulttuuripalvelujen avustusten määrä sekä RuutiBudjettiin osallistuneiden yläkoulujen määrä jäivät tavoitteista. Kirjaston aukiolotuntien määrää ei saavutettu, koska Kirjasto10 sekä Laajasalon kirjasto suljettiin molemmat muuttovalmistelujen vuoksi. Lisäksi Kallion kirjaston vuonna 2017 alkanut remontti jatkui. Avustusten määrä laski, koska yksittäisiä pieniä taitelija-apurahoja ei enää myönnetä. RuutiBudjettiin osallistuneiden yläkoulujen määrä ei toteutunut, koska kaikki Helsingin sopimuskoulut eivät osallistuneet järjestelmään.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan keskeisimpiä tavoitteita oli vuonna 2018 kaventaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimintaan osallistumisen alueellisia ja sosiaalisia eroja sekä parantaa Helsingin houkuttelevuutta-asuinpaikkana ja matkailukohteena. Kulttuurin alueellista saavutettavuutta tasapainotettiin alueellisilla kulttuuritaloilla, kohdennetuilla avustuksilla sekä julkisella taiteella. Toimialalla on erityisesti kirjastojen, nuorisotilojen ja liikuntapaikkojen muodostama vahva alueellinen palveluverkko. Koska palvelutarpeet muuttuvat ja monimuotoistuvat, palveluja kehitettiin tiiviissä yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja palvelujen käyttäjien kanssa.

Toimialalla johdettiin kaupunkistrategiasta vuonna 2018 kuusi keskeistä strategian toteuttamisen osa-alueita: tapahtumakaupunki, hyvinvointi ja liikkuminen, nuorten hyvinvointi, kaupunginosat, merellisyys sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tapa rakentaa maailman toimivinta kaupunkia. Osa-alueilla strategian toteuttaminen eteni toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimialan vastuulla oleva kaupunkitason liikkumisohjelma käynnistyi ja eteni toimialayhteisesti. Keskustakirjasto Oodi sekä Laajasalon kirjasto ja nuorisotila avattiin syksyn 2018 aikana. Rajasaareen avattiin uusi merellinen tukikohta. Nuorisopalveluissa käynnistyi etsivän nuorisotyön toiminta. Digitalisatiosuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa. Motivatiopohjaisesti laaditut kaupunkilaisprofiilit valmistuivat palvelujen käyttöön. Yhteinen toimitilahanke eteni välivaiheeseen, jossa noin 100 henkilöä hallinto- ja tukipalveluista muutti yhteiseen toimitilaan.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveystoimialalla on viisi talousarviokohtaa: sosiaali- ja terveystaloudet, toimeentulotuki, vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut, Apotti ja Sote- ja maakuntaudistus sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri.

Sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohdan menot toteutuivat lähes talousarvion 2018 mukaisesti, menot alittuivat 0,2 miljoonaa euroa. Henkilöstö- ja palkkakustannukset toteutuivat pienempinä kuin tulosbudjetissa, kaikki vakanssit eivät ole olleet kokonaisaikaisesti täytettyinä ja osassa palveluista käytetään vuokratyövoimaa, joka vähentää henkilöstökuluja.

Toimeentulotuen menot alittuivat 3,6 miljoonaa euroa. Täydentävä toimeentulotuki alitti tulosbudjetin 2,4 miljoonalla eurolla ja ehkäisevä toimeentulotuki ylitti tulosbudjetin 0,6 miljoonalla eurolla. Lisäksi talousarviokohtaan kuuluvat kotouttamistuen menot alittuivat tulosbudjettiin verrattuna 1,8 miljoonaa euroa.

Vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut talousarviokohdan toimintakate ylittyi 6,4 miljoonaa euroa. Toimintakate ylityksen taustalla on tulojen ennakoitua suurempi määrä, tuloja maksetaan takautuvasti ja tulojen jaksotuksessa on tapahtunut muutoksia.

Talousarviokohdan Apotti ja Sote- ja maakuntaudistus toimintakate alittui 1,3 miljoonaa euroa. Alituksen syyinä oli Apotin talousarviovaiheessa ennakoitua korkeammat menot. Apotin menot ovat toteutuneet talousarvion jälkeen tarkentuneen etenemissuunnitelman mukaisesti. Talousarviokohdan tulot ja menot alittuivat, koska Sote- ja maakuntaudistuksen eteneminen on ollut talousarviovaiheessa arvioitua hitaampaa, joten Uudenmaan maakunnassa resurssisopimuksella työskentelevien palkkakulut ovat jääneet talousarviosta.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri talousarviokohdan menot ylittivät talousarvion 4,0 miljoonalla eurolla. Määrärahan ylitys Helsingille tuotetun palvelutuotannon määrän ja laskutuksen toteutumi-

sesta talousarviossa arvioitua suurempana. Vuoden 2018 toteutuneisiin kustannuksiin sisältyy ylijäämän palautusta 17,3 miljoonaa euroa ja Töölön kiinteistön myyntivoiton palautusta 13,5 miljoonaa euroa. Ilman Töölön kiinteistön myyntivoiton palautusta talousarviokohdan menot olisivat ylittyneet selkeästi enemmän (17,5 M€).

Sosiaali- ja terveystalouksien talousarviokohdalla oli 10 sitovaa toiminnallista tavoitetta ja toimeentulotuen talousarviokohdalla yksi. Kaksi sosiaali- ja terveystalouksien sitovaa tavoitetta ei toteudu: asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä sekä kehitysvammaisten asumispalveluissa itsenäisesti asuvien osuus kasvaa 2 prosenttiyksikköä vuoteen 2017 verrattuna. Kiireettömälle vastaanotolle pääsyn toteutumattomuuden pääsyyinä on terveyskeskuslääkäreiden rekrytointihaaste, joulukuussa 74 prosenttia viroista oli täytetty vakinaisella viranhaltijalla ja 14 prosenttia viroista oli kokonaan hoitamatta. Rekrytointia on tehostettu sekä palveluja ja palveluohjausta kehitetty haasteen ratkaisemiseksi. Kehitysvammaisten asumispalveluissa laitoshoidon purettiin vuonna 2018 ja osa laitoshoidon asiakkaista siirtyi tarpeidensa mukaisesti autettuun asumiseen, jolloin autetun asumisen asiakasmäärä nousi ja tuetun asumisen suhteellisen osuuden kasvua ei saavutettu.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimiala on osallistunut aktiivisesti kaupunkiyhteisen strategiahankkeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinaatorakenteen sekä Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmisteluun. Sosiaali- ja terveystalouksien asiakaslähtöistä palvelujen kehittämistä jatkettiin vuonna 2018. Kalasatamaan avattiin terveys- ja hyvinvointikeskus ja Kallion perhekeskuksen suunnittelua tehtiin aktiivisesti. HelppiSeniö eli keskitetty palveluneuvonta ja asiakasohjaus ikääntyneille käynnistyi koko laajuudessaan. HelppiPerhe eli lapsiperheiden palvelujen, neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin malliin pohjautuva toiminta käynnistyi.

Investoinnit

Kaupungin kokonaisinvestointimenoihin käytettiin talousarviovuonna yhteensä 625,1 milj. euroa. Liikelaitosinvestointeihin oli talousarviossa varauduttu yhteensä 181,7 milj. eurolla, joista toteutui yhteensä 109,1 milj. euroa eli 60 %. Talousarvion investointiosassa oli varattu määrärahaa (ilman liikelaitoksia) investointien toteuttamiseen yhteensä 571,5 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen sekä muiden ylitysoikeuksien jälkeen käytettävissä olleet investointiosan määrärahat olivat yhteensä 694,3 milj. euroa, josta käytettiin yhteensä 516,0 milj. euroa.

Kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin oli käytettävissä talousarviossa varatun noin 11,5 milj. euron lisäksi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetty 4,8 milj. euron ylitysoikeus mukaan lukien yhteensä 16,3 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 6,5 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen käytettäväksi projektialueiden esirakentamiseen oli osoitettu ylitysoikeus mukaan lukien yhteensä 66,5 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 44,0 milj. euroa, joten määrärahaa jäi käyttämättä noin 22,5 milj. euroa. Määrärahoja jäi käyttämättä, koska hankkeiden toteutus siirtyi myöhäisempään ajankohtaan. Myöhentymiseen vaikuttivat useat eri tekijät kuten lupaedellytysten ja asemakaavallisten edellytysten viivästyminen.

Kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitettujen projektialueiden ulkopuolisten kohteiden esirakentamiseen ja alueiden käyttöönoton edellyttämiin selvityksiin jne. käytettävissä olleista 21,3 milj. euron määrärahoista käytettiin 20,4 milj. euroa.

Talonrakennusinvestointeihin oli käytettävissä myönnettyt ylitysoikeudet mukaan luettuna yhteensä 253,6 milj. euroa, josta käytettiin 208,7 milj. euroa.

Rakennusten uudis- ja lisärakennushankkeisiin osoitetusta määrärahasta jäi käyttämättä 31,5 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä, koska Stadin ammattipiston Roihupellon kampuksen 1. vaiheen sisältö on muuttunut ja tilat on suunniteltu rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta. Lisäksi määrärahaa jäi käyttämättä, koska kolmen päiväkodin (Malinkartano, Suursuo ja Aada), neljän leikkipuiston

(Ida, Kotinummi, Lohikäärme ja Brahe) sekä Vesalan peruskoulun laajennuksen aloitukset ovat siirtyneet talousarviossa suunnitellusta.

Rakennusten korjausrakennushankkeisiin osoitetusta määrärahasta jäi käyttämättä 10,6 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä koska Aleksis Kiven peruskoulun, Helsingin medialukion ja Metropolian Arabianrannan kampuksen perusparannushankkeiden sekä Puistopolun peruskoulun aineopetusluokkien, Puistolantien peruskoulun salaojituksen, Pihkupuiston peruskoulun vesikaton rakentamishankkeet viivästyivät talousarviossa suunnitellusta.

Kaupungintalokortteleiden kehittämisen määrärahaa jäi käyttämättä 2,8 milj. euroa.

Katurakentamiseen käytettävissä olleet 159,9 milj. euroa muodostuivat 142,9 milj. euron talousarvio määrärahasta ja 17,0 milj. euron ylitysoikeudesta. Määrärahoja käytettiin 140,1 milj. euroa. Kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitetuista 75,4 milj. euron määrärahoista käytettiin 59,2 milj. euroa. Projektialueilla käytettävissä olleista 82,3 milj. euron määrärahoista käytettiin 79,2 milj. euroa. Liikenneviraston yhteishankkeisiin varatuista 2,2 milj. euron määrärahoista käytettiin 1,7 milj. euroa. Määrärahan suunniteltua alhaisemman käytön merkittävimpiä syitä ovat hankkeiden viivästyminen ja niiden siirtyminen vuodelle 2019.

Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen oli käytettävissä yhteensä 25,2 milj. euroa, josta käytettiin 23,2 milj. euroa. Liikuntapaikkojen ja ulkoilun alueiden rakentamiseen varatuista 8,9 milj. eurosta jäi käyttämättä 1,9 milj. euroa ja uusien puistojen ja puistojen peruskorjauksiin osoitetuista määrärahoista jäi käyttämättä 0,1 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden perushankintaan oli talousarviossa varattu 71,3 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen ylitysoikeuksien jälkeen irtaimen omaisuuden perushankintaan käytettävissä ollut määräraha oli yhteensä 100,5 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin yhteensä 54,4 milj. euroa. Keskushallinnossa määrärahaa jäi käyttämättä 10,6 milj. euroa, joista 10,4 milj. euroa keskitettyi-

hin tietotekniikkahankintoihin liittyvien hankkeiden viivästyemisistä johtuen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla määrärahaa jäi käyttämättä 22,6 milj. euroa, joista 19,9 milj. euroa jäi käyttämättä osittain viivästyneiden tietotekniikkahankintojen vuoksi sekä arvioitua hankintahintaa alhaisempien toteutuneiden kustannusten myötä. Muilla toimialoilla irtaimen omaisuuden perushankinnan määrärahoja jäi käyttämättä yhteensä 12,9 milj. euroa

Arvopapereihin oli käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien 33,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 13,4 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä muun muassa Tanssin talo ja Tukutorin pakastamo

-hankkeiden pääomasuoritusten siirtyessä vuodelle 2019. Lisäksi Metropolia ammattikorkeakoulun käytöstä poistuvan Vanhan viertotie 23:ssa sijaitsevan kiinteistön myynnistä saatavien tulojen sijoittaminen Kiinteistö Oy Myllypuron kampuksen siirtyi kaupan jäädessä toteutumatta vuoden 2018 aikana.

Lähiörahastosta rahoitettaviin hankkeisiin oli varattu määrärahaa yhteensä 12,4 milj. euroa, joista käytettiin yhteensä 5,1 milj. euroa ja käyttämättä jäi 7,3 milj. euroa.

Taulukot

Käyttötalouden tulo- ja menoennuste (milj. €)							
Tulosyksikkö		Talousarvio 2018	TP-ennuste 2018	Erotus TA / ennuste	Ylitys- oikeus 2018	Edellinen ennuste 2018	Ennusteen muutos
Käyttötalousosa	Tulot yhteensä	1 304,0	1 356,1	52,1		1 321,6	34,4
	Menot yhteensä	-4 469,7	-4 417,0	52,7	-16,7	-4 449,3	32,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-4 486,4		69,5			
	Toimintakate	-3 165,7	-3 060,9	104,8	-16,7	-3 127,6	66,7
1 Keskushallinto	Tulot yhteensä	21,2	24,0	2,8		21,7	2,3
	Menot yhteensä	-279,2	-239,4	39,8	-16,6	-252,5	13,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-295,7		56,4			
	Toimintakate	-257,9	-215,4	42,5	-16,6	-230,8	15,4
11001 Vaalit	Tulot yhteensä	1,8	1,1	-0,7		1,1	-0,0
	Menot yhteensä	-8,0	-2,2	5,8		-2,2	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-8,0		5,8			
	Toimintakate	-6,2	-1,1	5,1		-1,1	0,0
12001 Tarkastuslautakunta ja - virasto	Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
	Menot yhteensä	-2,0	-1,7	0,2		-1,8	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-2,0		0,2			
	Toimintakate	-2,0	-1,7	0,2		-1,8	0,1
130 Kaupunginhallitus	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-9,0	-8,8	0,3	-14,4	-9,1	0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-23,4		14,6			
	Toimintakate	-9,0	-8,8	0,3	-14,4	-9,1	0,3
14001 Kaupunginkanslia	Tulot yhteensä	16,1	15,6	-0,5		16,0	-0,3
	Menot yhteensä	-127,2	-111,3	15,9	-2,2	-119,2	7,9
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-129,4		18,1			
	Toimintakate	-111,2	-95,7	15,5	-2,2	-103,2	7,6
150 Keskitetysti maksettavat menot	Tulot yhteensä	3,4	7,3	4,0		4,7	2,6
	Menot yhteensä	-132,9	-115,4	17,5	-0,0	-120,3	4,8
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-133,0		17,6			
	Toimintakate	-129,6	-108,1	21,5	-0,0	-115,6	7,5
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot yhteensä	56,0	66,1	10,1		61,3	4,8
	Menot yhteensä	-1 140,7	-1 138,8	1,9		-1 145,6	6,8
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-1 140,7		1,9			
	Toimintakate	-1 084,7	-1 072,7	12,0		-1 084,3	11,6

Käyttötalouden tulo- ja menoennuste (milj. €)							
Tulosyksikkö		Talousarvio 2018	TP-ennuste 2018	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2018	Edellinen ennuste 2018	Ennusteen muutos
3 Kaupunkiympäristön toimiala	Tulot yhteensä	1 007,1	1 019,1	12,0		1 016,0	3,1
	Menot yhteensä	-753,3	-737,4	15,9	-0,2	-739,3	1,9
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-753,5		16,1			
	Toimintakate	253,7	281,7	27,9	-0,2	276,7	5,0
31001 Kaupunkirakenne	Tulot yhteensä	457,4	475,6	18,2		470,4	5,3
	Menot yhteensä	-185,7	-180,7	5,0	-0,2	-184,1	3,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-185,9		5,2			
	Toimintakate	271,7	294,9	23,2	-0,2	286,3	8,6
31002 Rakennukset	Tulot yhteensä	512,1	506,7	-5,4		509,9	-3,1
	Menot yhteensä	-276,1	-279,4	-3,3		-274,0	-5,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-276,1		-3,3			
	Toimintakate	236,0	227,4	-8,6		235,9	-8,5
31003 Asuntotuotanto	Tulot yhteensä	23,2	20,4	-2,8		21,2	-0,8
	Menot yhteensä	-19,5	-12,1	7,4		-15,5	3,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-19,5		7,4			
	Toimintakate	3,7	8,3	4,6		5,7	2,6
31004 HSL- ja HSY-kuntayht. maksusuudet	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-198,1	-197,7	0,4		-198,1	0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-198,1		0,4			
	Toimintakate	-198,1	-197,7	0,4		-198,1	0,4
31005 Pelastuslaitos	Tulot yhteensä	14,4	16,3	2,0		14,6	1,8
	Menot yhteensä	-52,4	-52,3	0,1		-52,1	-0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-52,4		0,1			
	Toimintakate	-38,1	-36,0	2,1		-37,5	1,5
31006 Tuki HKL:lle	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-21,6	-15,2	6,3		-15,7	0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-21,6		6,3			
	Toimintakate	-21,6	-15,2	6,3		-15,7	0,4
4 Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala	Tulot yhteensä	27,2	29,7	2,4		30,2	-0,5
	Menot yhteensä	-235,9	-238,5	-2,5		-240,2	1,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-235,9		-2,5			
	Toimintakate	-208,7	-208,8	-0,1		-210,0	1,2
41001 Kulttuuri ja vapaa-aika	Tulot yhteensä	27,2	29,7	2,4		30,2	-0,5
	Menot yhteensä	-202,1	-204,7	-2,6		-206,3	1,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-202,1		-2,6			
	Toimintakate	-174,8	-175,0	-0,1		-176,2	1,2
41002 Kulttuurin laitosavustukset	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-24,3	-24,3			-24,3	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-24,3					
	Toimintakate	-24,3	-24,3			-24,3	
41003 Liikunnan laitosavustukset	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-9,5	-9,5	0,0		-9,5	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-9,5		0,0			
	Toimintakate	-9,5	-9,5	0,0		-9,5	0,0

Käyttötalouden tulo- ja menoennuste (milj. €)							
Tulosyksikkö		Talousarvio 2018	TP-ennuste 2018	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2018	Edellinen ennuste 2018	Ennusteen muutos
5 Sosiaali- ja terveystoimiala	Tulot yhteensä	192,4	217,2	24,8		192,4	24,8
	Menot yhteensä	-2 060,6	-2 062,9	-2,3		-2 071,6	8,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-2 060,6		-2,3			
	Toimintakate	-1 868,1	-1 845,7	22,4		-1 879,2	33,5
51001 Sosiaali- ja terveys	Tulot yhteensä	164,6	183,7	19,1		163,6	20,1
	Menot yhteensä	-1 453,6	-1 453,4	0,2		-1 453,6	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-1 453,6		0,2			
	Toimintakate	-1 289,0	-1 269,7	19,3		-1 290,0	20,3
51002 Toimeentulotuki	Tulot yhteensä	9,4	7,8	-1,6		7,6	0,2
	Menot yhteensä	-20,5	-16,9	3,6		-16,9	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-20,5		3,6			
	Toimintakate	-11,1	-9,1	2,0		-9,3	0,3
51003 Vastaanottokeskukset	Tulot yhteensä	15,2	25,0	9,8		20,8	4,1
	Menot yhteensä	-14,5	-17,9	-3,4		-17,6	-0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-14,5		-3,4			
	Toimintakate	0,7	7,1	6,4		3,3	3,9
51004 Apotti	Tulot yhteensä	3,3	0,8	-2,5		0,5	0,3
	Menot yhteensä	-6,3	-5,1	1,2		-4,6	-0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-6,3		1,2			
	Toimintakate	-3,0	-4,3	-1,3		-4,2	-0,1
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot yhteensä						
	Menot yhteensä	-565,7	-569,7	-4,0		-578,9	9,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn	-565,7		-4,0			
	Toimintakate	-565,7	-569,7	-4,0		-578,9	9,2

Investoinnit (milj. €)	Talousarvio 2018	Ylitysoikeus 2018	TA + ylitysoikeus 2018	TP-ennuste 2018	Toteuma %	Edellinen Ennuste	Ennusteen muutos
Kiinteä omaisuus	86,7	21,0	107,6	70,9	65,9	89,7	18,8
Rakennukset	218,4	35,2	253,6	208,7	82,3	211,0	2,3
Kadut ja liikenneväylät	142,9	17,1	159,9	140,1	87,6	135,6	-4,5
Puistot ja liikunta-alueet	19,9	5,3	25,2	23,2	92,1	19,1	-4,1
Irtaimen omaisuuden perushankinta	71,3	29,2	100,5	54,5	54,2	76,7	22,2
Arvopaperit	26,8	6,5	33,4	13,4	40,2	23,7	10,3
Muu pääomatalous	5,5	8,6	14,1	5,2	37,0	6,4	1,2
Yhteensä	571,5	122,8	694,3	516,0	74,3	562,2	46,2

Helsingin kaupunki- strategian 2017–2021 mittarit ja indikaattorit 4. kvartaalilla 2018

Kaupunkitason vertailut

Kaupunki- strategian kaupunkitason mittarit

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 12.3.2018 (§ 153) hyväksyä kaupunkistrategian mittarit sekä merkitä tiedoksi seurattavat kansainväliset vertailut. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti keskushallintoa ja toimialoja ottamaan mittarit huomioon vuoden 2019 talousarvion tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa.

Kaupunkitason strategiamittarit on luokiteltu strategian teemakokonaisuuksien Kestävän kasvun turvaaminen, Uudistuvat palvelut ja Vastuullinen taloudenhoidon mukaisesti. Kaupunkitason mittarit ovat pääosin kaupunkikokonaisuutta ja useamman toimialan yhteisiä tavoitteita ilmentäviä. Kaupunkitason mittareihin vaikuttaa usean toimialan toiminta tai ilmiöllä/asialla on yhtä toimialaa laajempaa merkitystä. Kaupunkitason mittarit kytkeytyvät strategiakauden talousarviovalmisteluun ja suuntaavat resursseja.

Kaupunkitasoisia mittareita on 49, joista 16 on kehitettäviä mittareita. Olemassa olevat mittarit perustuvat säännöllisesti saatavissa oleviin tutkimuksiin tai tilastoihin. Tämä mahdollistaa kehityksen seurannan ja muutosten analysoinnin strategiakauden aika-

jänteellä, väestöryhmien ja alueiden välisten erojen vertailun sekä kansallisissa tutkimuksissa kansalliset vertailut. Kehitettävien mittareiden valmistelu organisoituaan projektiksi kanslian ja toimialojen toiminnan ja talouden suunnittelun yhteistyönä. Kehitettävillä mittareilla täydennetty mittarikokonaisuus viedään kaupunginhallituksen käsiteltäväksi alkuvuodesta 2019.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategian hyväksymisen yhteydessä 27.9.2017, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Vaikka pääosa mittareista päivittyy kerran vuodessa tai harvemmin, kaikki mittarit raportoidaan neljä kertaa vuodessa.

Seuraavilla sivuilla on raportoitu olemassa olevien kaupunkitason strategiamittareiden arvot. Kerran vuodessa seurannan yhteydessä raportoidaan tarkemmin alueiden ja väestöryhmien välisiä kehityskulkuja niiden mittareiden osalta, joissa se on mahdollista.

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus

Omalla asuinalueella liikkuminen viikonloppuiltaisin turvallista (2018)

80,9 % 3,5 %-yks. enemmän kuin vuonna 2015

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Terveytensä keskitasoisiksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (2015)

31,7 %

Elämänlaatunsa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (2015)

55,2 %

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

TYÖTTÖMYYS JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYS (31.12.2018)

Työttömyysaste

9,3 % 1,1 %-yks. vähemmän kuin joulukuussa 2017

Pitkäaikaistyöttömyys

33,3 % 2,3 %-yks. vähemmän kuin joulukuussa 2017

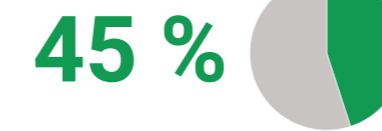
Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Liikkumisen edistäminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (2017)

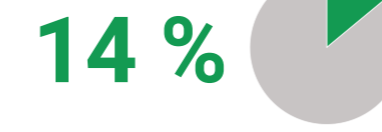
4.-5.-luokkalaiset

8.-9.-luokkalaiset

Lukion 1. ja 2.-luokkalaiset

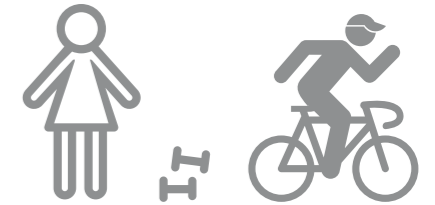

Ammatillinen koulutus

Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat vähintään 20-vuotta täyttäneet (2015)

83,4 %

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (31.12.2016)

6,6 % -0,2 %-yks. alempi kuin 2015

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (2018)

5,6 % +1,6 %-yks. enemmän kuin vuosi sitten

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus (2017)

4.-5.-luokkalaiset
86,0 %

8.-9.-luokkalaiset
91,4 %

Lasten ylipaino 4-vuotiaat (ISO-BMI 2018)

12,9 % -0,7 %-yks. alempi kuin vuonna 2017

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi (2017)

MIELIALAONGELMAT	YKSINÄISYYS
4.-5.-luokkalaiset 13,6 %	4.-5.-luokkalaiset 3,2 %
8.-9.-luokkalaiset 13,7 %	8.-9.-luokkalaiset 11,0 %
Lukio 14,4 %	Lukio 11,0 %
Ammattioppilaitos 13,0 %	Ammattioppilaitos 11,6 %

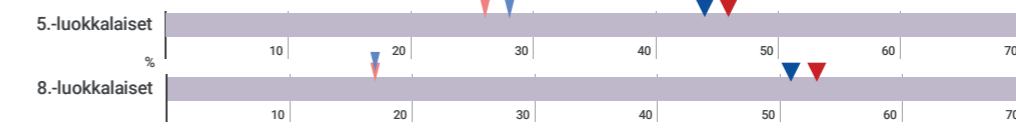
Kestävän kasvun turvaaminen

Liikkumisen edistäminen

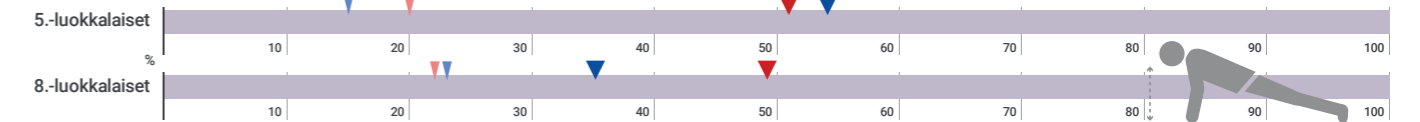
Tytöt, alin viiteryhmä Pojat, alin viiteryhmä
Tytöt, ylin viiteryhmä Pojat, ylin viiteryhmä

MOVE! FYYSINEN TOIMINTAKYKY

20 m viivajuoksu

Etunojapunnerrus

Alaselänojennus täysistunnassa

20 m viivajuoksu mediaani, min	
5.-luokkalaiset	8.-luokkalaiset
Tytöt 4.30	Tytöt 5.26
Pojat 5.28	Pojat 7.22
Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani	
Tytöt 26	Tytöt 30
Pojat 18	Pojat 21

Tyttöjen ja poikien etunojapunnerruksen suoritus eroaa toisistaan. Tytöt tekevät punnerrukset tukipiteenä polvet.

Ekologisesti kestävä kehitys

Helsingin kasvihuonekaasupäästöt (2017)

Kokonaispäästöt (CO2-ekv.)

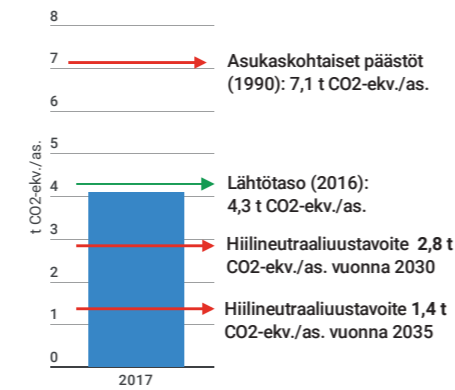
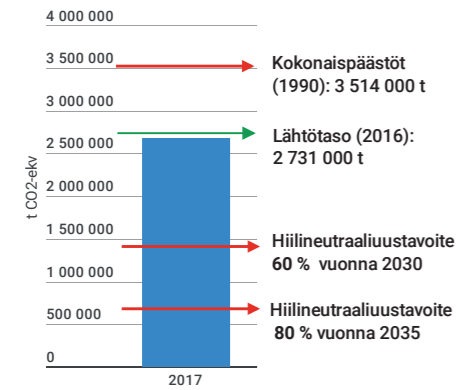
2 668 000 t

-63 000 t CO2-ekv.
lähtötasoon (2016)
verrattuna

Asukaskohtaiset
(CO2-ekv./as.)

4,1 t

-0,2 t CO2-ekv./as.
lähtötasoon (2016)
verrattuna

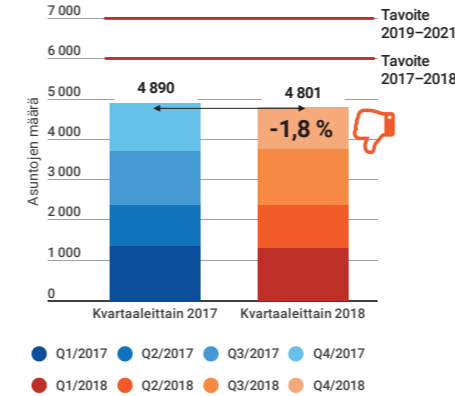
Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Valmistuneiden asuntojen määrä sekä hallinta- ja rahoitusmuoto 2018

Asuntojen määrä 2018

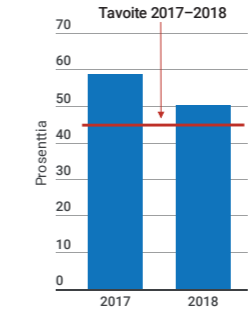
4 801

Strategian tavoite 2017-18: **6 000**
Strategian tavoite 2019-21: **7 000**

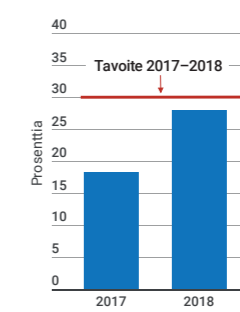
Sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asunnot

50,1 % | Strategian tavoite 2017-18: **45 %**

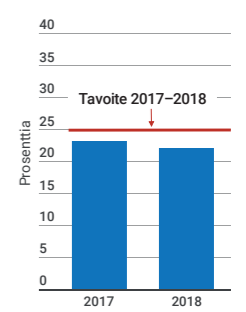
Välimuodon asuntoja

27,9 % | Strategian tavoite 2017-18: **30 %**

Ara-vuokra-asuntoja

22,0 % | Strategian tavoite 2017-18: **25 %**

Ekologisesti kestävä kehitys

Ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä (2018)

MÄKELÄNKATU

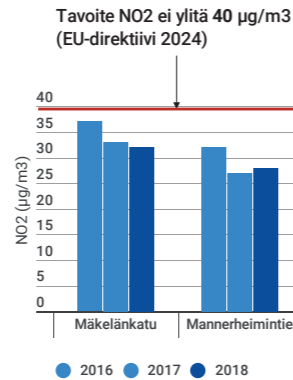
NO2 (µg/m3): **32**
1 µg/m3 vähemmän kuin vuosi sitten

PM10 (kpl/vuosi): **20**
sama kuin vuosi sitten

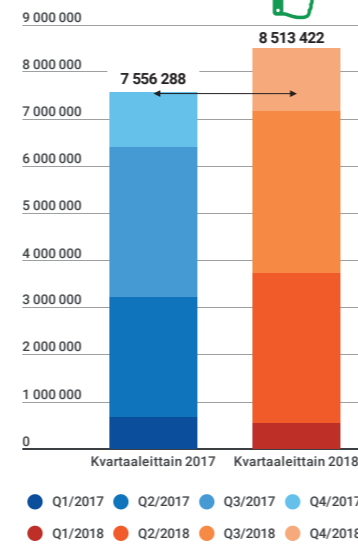
MANNERHEIMINTIE

NO2 (µg/m3): **28**
1 µg/m3 enemmän kuin vuosi sitten

PM10 (kpl/vuosi): **15**
11 kpl/vuosi enemmän kuin vuosi sitten

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä (12 laskentapistettä 2018)

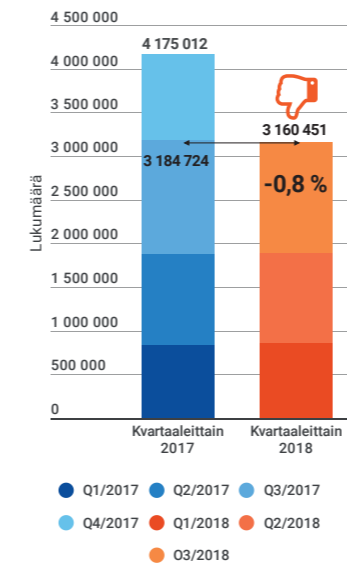
8 513 422

+12,7 % enemmän kuin vuosi sitten

Elinvoimaisuus, matkailu

Yöpymistien määrät 2017 ja 2018 (1-3 kvartaalit)

Tavoite: Matkailijoiden määrä lisääntyy samassa suhteessa kun Tukholmassa ja Kööpenhaminassa

Yöpymistien määrän muutos 3. kvartaalilla edellisen vuoden 3. kvartaaliin verrattuna

Helsinki **-2,7 %** | -34 905

Tukholma **4,5 %** | +134 176

Kööpenhamina **7,7 %** | +195 556

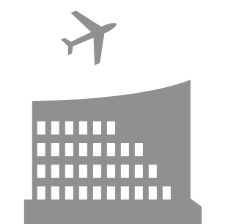
Kongressien ja kongressivieraiden määrä (2017)

Kongressien määrä

367

Kongressivieraat

71 734

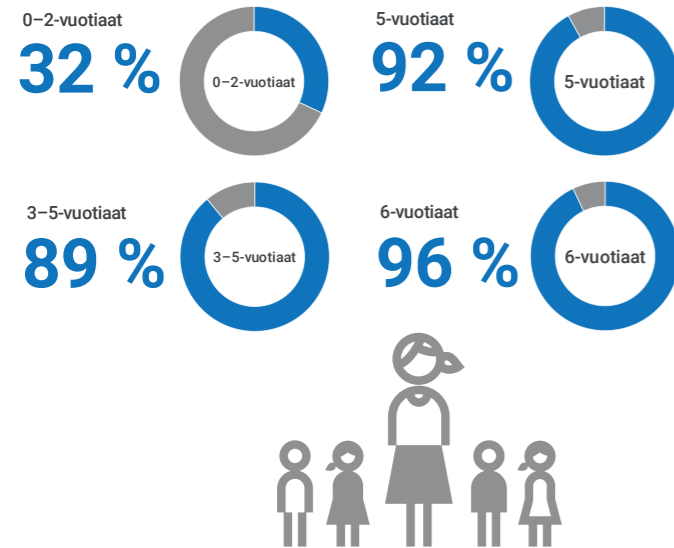

Uudistuvat palvelut

Helsinki

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (2017)

Lähikoulun valinneiden osuus (2018)

Lukioiden ylioppilas-kirjoitusten tulosten keskiarvo (2017)

Vieraskielisten osuus Helsingin lukioista ylioppilaaksi valmistuneista (2017)

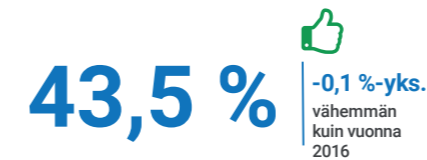
Uudistuvat palvelut

Helsinki

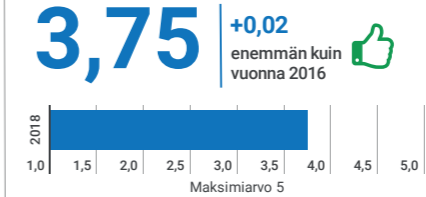
Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen (Kunta 10 -tutkimus 2018)

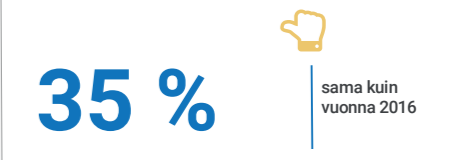
Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin töissä

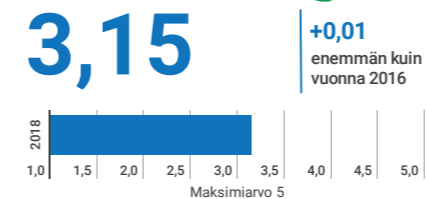
Työyhteisössä on sosiaalista pääomaa

Kokee muutokset työssä myönteisiksi

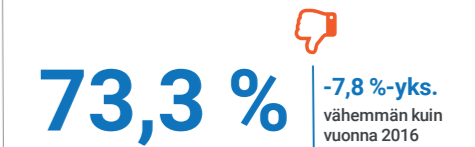
Päätöksenteko koetaan oikeudenmukaiseksi

Työn hallinta

Suosittelisi työnantajaa ystävälleen

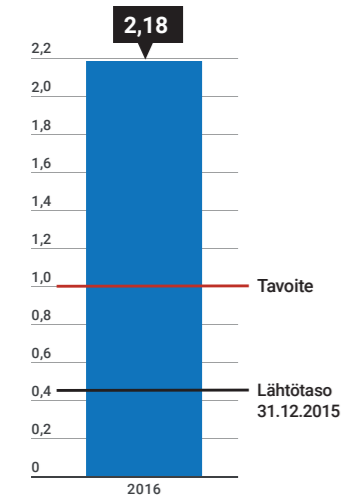

Uudistuvat palvelut

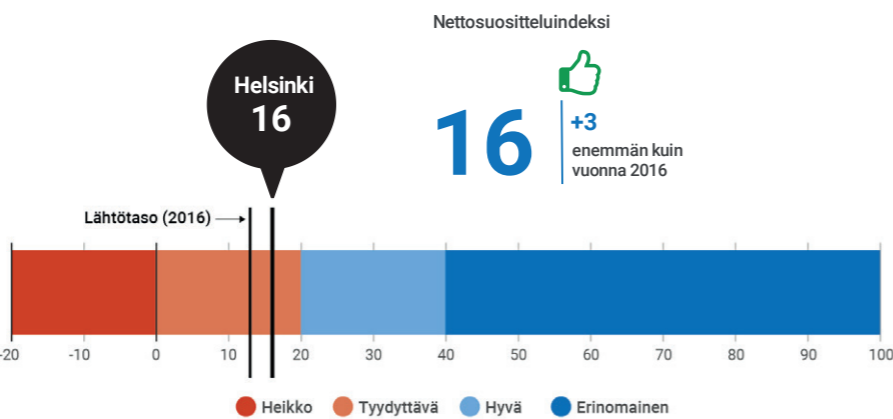
Helsinki

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Helsingiläisten yksityisen sektorin koko-aikaisten työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun

Yritysten halukkuus suositella Helsingiä sijaintipaikkana (2018)

Uudistuvat palvelut

Helsinki

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen (Kunta 10 -tutkimus 2018)

Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen/ esimiestyöhön (sijoittuminen, 100 = paras)

On itse kokenut syrjintää: sukupuoli

On itse kokenut seksuaalista häirintää

Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellinen kokonaistuottavuus (alustava tilinpäätös 2018)

3 832 500 000 €

👍
saavuttaa tavoitteen
vuotuisesta 0,5%
tuottavuuden kasvusta

Investointien tulorahoitusprosentti (vuosi-
kate/investoinnit, alustava tilinpäätös 2018)

124 %

👍
+52 %-yks.
enemmän kuin
talousarviossa 2018

Työllisyysaste (2018)

74,0 %

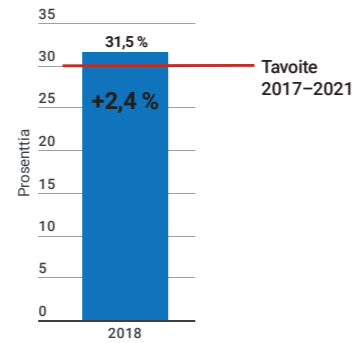
👍
+1,6 %-yks.
enemmän kuin
vuosi sitten

Lainakanta euroa/asukas (alustava
tilinpäätös 2018)

1 693

👍
+178 € /as.
vähemmän kuin
vuosi sitten

Yhteisöveron jako-osuus (2018)

Kassan riittävyys, päivää (alustava
tilinpäätös 2018)

86

Tavoite on vähintään 50 päivää

Kehitettävät mittarit

Kestävän kasvun turvaaminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIITYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen koulutustason mukaan

2016 **35,5 %** 2017 **35,6 %**

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Vain perusasteen suorittaneet vs. ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet Suomessa syntyneet.

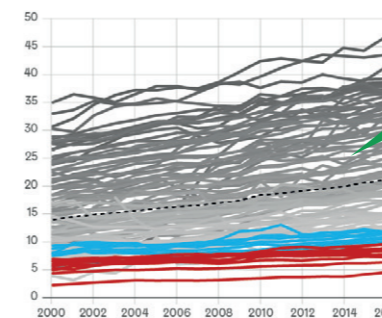
Eriytyminen tulotason mukaan

2016 **37,2 %**

Alimpaan vs. ylimpään tuloverikerrotaan (kvintiiliin) kuuluvat henkilöt. Tulokäsitte: käytettävissä oleva tulo kulutusyksikköä kohti. Tulokvintiilit on laskettu Helsingin seudun tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus
Helsingin osa-alueilla 2000-2016, %

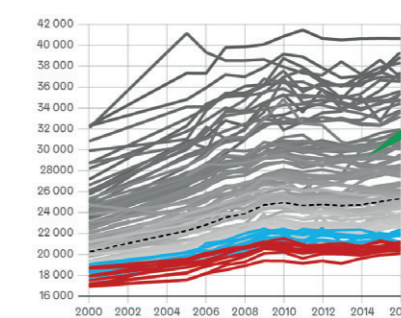
Jokainen viiva
kuvaa yhtä osa-alueita,
koko Helsingin luku
merkitty katko-
viivalla.

Jakauman keskihajonta
2000 2016
7,5 10,1

Kuviossa mukana vain yli 100 asutokunnan alueet. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Mediaanitulo (vuoden 2016 rahassa) Helsingin
osa-alueilla 2000-2016

Jokainen viiva
kuvaa yhtä osa-alueita,
koko Helsingin luku
merkitty katko-
viivalla.

Jakauman keskihajonta
2000 2016
5 277 8 197

Kuviossa puuttavat suurituloisimmat Karhusaari, Kaivopuisto ja Kuusisaari sekä pienituloisin Viikin Tiedeputo, joka on opiskelija-
alue. Mukana vain yli 100 asutokunnan alueet.

Kestävän kasvun turvaaminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIITYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

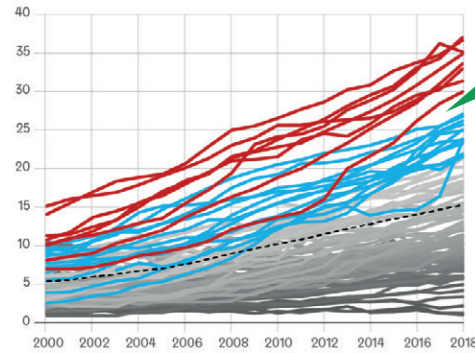
Eriytyminen etnisen taustan mukaan

2016 **27,3 %** 2017 **27,8 %**

Indeksi: Ulkomaalaistaustaiset vs kantaväestö. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Vieraskielisten osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2018, %

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-aluetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jakauman keskijajonta
2000 **2,9** 2018 **8,4**

Kuviossa mukana vain yli 100 asutokunnan alueet.

Kestävän kasvun turvaaminen

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Uusien asukkaiden sijoittuminen raideliikenteen piiriin 2017*

Henkilöä

+6 696

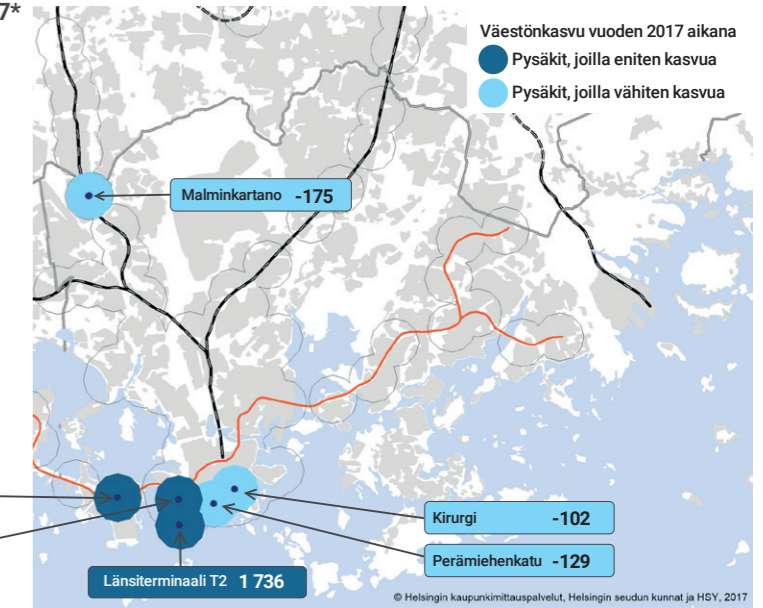
Väestönmuutos, %

Raideliikenne-
vyöhyke **+1,6 %** Koko kaupunki **+1,3 %**

Väkiluku 31.12.2017: 412 368 (64,1 % koko Helsingin väkiluvusta)
Väkiluku 31.12.2016: 405 672 (63,9 % koko Helsingin väkiluvusta)

Lauttasaari **896**
Välimerenkatu **2 413**

Väestönkasvu vuoden 2017 aikana
● Pysäkit, joilla eniten kasvua
● Pysäkit, joilla vähiten kasvua

Malminkartano **-175**
Kirurgi **-102**
Perämiehenkatu **-129**
Länsiterminaali T2 **1 736**

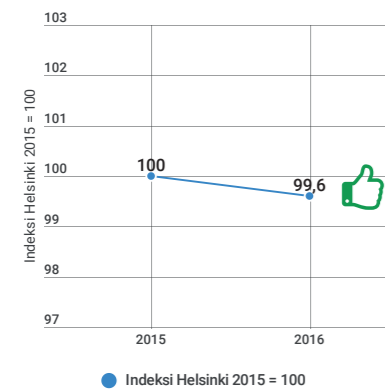
* Raideliikennevyöhyke: Alueet, jotka sijoittuvat korkeintaan 800 m etäisyydelle raideliikenteen (juna, metro, raitiovaunu) asemista tai pysäkeistä.

© Helsingin kaupunkimittauspalvelut, Helsingin seudun kunnat ja HSY, 2017

Kestävän kasvun turvaaminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

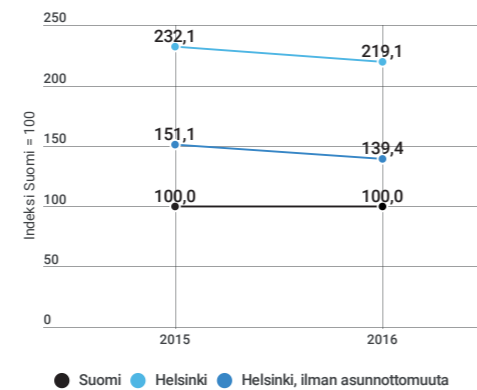
Huono-osaisuusindeksi Helsingissä

Mitä pienempi luku verrattuna vuoteen 2015 sen parempi tilanne.

2016 **99,6**

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä verrattuna koko maahan

Helsinki **219,1**

Helsinki, ilman asunnottomuutta **139,4**

Koska asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin, esitetään huono-osaisuusindeksistä myös versio, jossa se jätetään pois.

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista

	Osuus vuonna 2015	Muutos vuoden 2015 jälkeen
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta	5,7	👍
Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus, %	13,8	
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %	10,6	
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh. 10 kk) saaneiden osuus, %	4,9	👎

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
2019

